

SDRU K

SDRUŽENÍ
KNIHOVEN ČR

ROČENKA

2024

OBSAH

ZPRÁVA O ČINNOSTI	4
Členská základna a volené orgány	5
Projekty a aktivity	5
KNIHOVNY.CZ	13
ZPRÁVA Z ČINNOSTI ÚSTŘEDNÍ KNIHOVNICKÉ RADY V ROCE 2024	14
Ing. Radomíra Kodetová	14
SPOLUPRÁCE S MINISTERSTVEM ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY	16
Meziresortní pracovní skupina MŠMT a MK	16
Shrnutí	17
UNIE ZAMĚSTNAVATELSKÝCH SVAZŮ (UZS)	18
Strategické ukotvení	18
Sekce kultury a legislativní připomínky	18
REVIZNÍ ZPRÁVA O HOSPODAŘENÍ SDRUK	19

ZPRÁVY O ČINNOSTI SEKČÍ	20
Sekce pro akvizici	20
Sekce pro bibliografii	20
Sekce pro historické fondy	22
Sekce pro informační technologie	24
Sekce pro informační vzdělávání uživatelů	25
Sekce pro městské knihovny	26
Sekce pro PR a marketing	28
Sekce pro regionální funkce	34
Sekce pro služby	35

Vážení kolegové, milé kolegyně, vážení partneři a přátelé knihoven,

rok 2024 byl pro SDRUK rokem důležitých milníků i poctivé každodenní práce. Jsem rád, že naše společenství na konci roku tvořilo 101 členských knihoven – je to pro mě potvrzení, že SDRUK má v oboru pevné místo a smysl.

Za zásadní považuji změnu právní formy ze sdružení na spolek, která posílila stabilitu organizace do dalších let. Stejně významné je naše nové členství v EBLIDA – díky němu jsme ještě lépe propojeni s evropským knihovnickým prostředím a můžeme přinášet zkušenosti i hlas českých knihoven do mezinárodní debaty.

Děkuji Mgr. Evě Svobodové za dlouholetou práci ve vedení SDRUK i v Sekci pro bibliografii a ÚKR. Zároveň vítám nové posily: Ing. Radomíru Kodetovou ve funkci místopředsedkyně a Jana Kaňku v čele bibliografické sekce i jako zástupce SDRUK v ÚKR.

Nejdůležitější ale zůstávají naše projekty. Česko-německá spolupráce, konference Knihovny současnosti, manažerské vzdělávání v rámci NPO i Senioři do onlinu ukázaly, že knihovny mají sílu reagovat na aktuální společenské i technologické výzvy a přinášet lidem konkrétní podporu.

Děkuji všem členům, partnerům i jednotlivým knihovníkům, kteří se na těchto aktivitách podíleli. Právě díky vám SDRUK dál naplňuje svůj smysl a posouvá české knihovnictví kupředu.

S úctou

RNDr. Tomáš Řehák, Ph.D.

Předseda Sdružení knihoven ČR

ZPRÁVA O ČINNOSTI

Rok 2024 byl pro Sdružení knihoven ČR rokem významných posunů i stabilní práce ve prospěch českého knihovnictví. Naše členská základna na konci roku čítala 101 institucí, což potvrzuje dlouhodobou důvěru knihoven v roli SDRUK jako profesní platformy pro spolupráci, sdílení zkušeností a společné prosazování zájmů oboru. Valná hromada se uskutečnila 11. dubna 2024 v Městské knihovně ve Svitavách a byla nejen místem bilancování, ale také debat o směru dalšího rozvoje. Zápisy z jednání jsou tradičně dostupné na webu SDRUK.

Z hlediska vnitřního fungování přinesl rok 2024 důležitou změnu právní formy – Sdružení se transformovalo ze sdružení na spolek. Tento krok posílil naši institucionální stabilitu a vytvořil jasnější rámec pro budoucí rozvoj aktivit. Současně jsme rozšířili naše mezinárodní vazby: SDRUK se stal členem profesního sdružení EBLIDA a aktivně se zapojil do evropské knihovnické infrastruktury. Za SDRUK nás v roce 2024 na jednání v Lisabonu zastupovala Eliška Bartošová. Personální změny ve volených orgánech proběhly plynule a s respektem k práci předchozích představitelů: po oznámení ukončení činnosti Mgr. Evy Svobodové, která dlouhodobě působila jako místopředsedkyně SDRUK, vedla Sekci pro bibliografii a zastupovala SDRUK v ÚKR, převzali její agendy noví kolegové. Rada SDRUK zvolila novou místopředsedkyni

Ing. Radomíru Kodetovou z Krajské knihovny v Pardubicích a vedení Sekce pro bibliografii spolu se zastupováním SDRUK v ÚKR převzal Jan Kaňka.

Naše hlavní síla však i letos spočívala v projektech a aktivitách, které přinášejí konkrétní dopad do každodenní praxe knihoven. Pokračovali jsme v česko-německém partnerství „České a německé knihovny spolupracují“, jež propojuje knihovny obou zemí prostřednictvím stáží, studijních cest i společných výstupů a otevírá témata digitální a mediální gramotnosti či podpory demokracie. V září jsme uspořádali 32. ročník konference Knihovny současnosti v Olomouci, která zůstává klíčovým odborným fórem pro diskuzi o trendech, výzvách a roli knihoven v rychle se měnící společnosti. Výraznou část roku naplnily vzdělávací aktivity podpořené Národním plánem obnovy, zejména cyklus Manažerský triptych zaměřený na leadership, praktické využití AI a manažerskou psychologii. Vedle toho dál rostl projekt Senioři do onlinu – Digitální odysea v knihovnách, který prostřednictvím desítek zapojených knihoven pomáhá tisícům seniorů bezpečně a sebevědomě vstupovat do digitálního světa. Úspěšně jsme uzavřeli také projekt Erasmus+ krátkodobých mobilit věnovaný udržitelnosti a SDGs, díky němuž získali vedoucí pracovníci členských knihoven inspiraci z předních evropských institucí.

Výroční zpráva za rok 2024 tak zachycuje rok, v němž SDRUK posílil své vnitřní základy, rozšířil mezinárodní spolupráci a současně přinesl do knihoven po celé republice řadu programů, které podporují profesionalizaci oboru, digitální transformaci i komunitní roli knihoven. Děkujeme všem členům, partnerům a spolupracovníkům, kteří se na těchto aktivitách podíleli – právě díky nim může SDRUK naplňovat své poslání být silným hlasem a oporou českých knihoven.

ČLENSKÁ ZÁKLADNA A VOLENÉ ORGÁNY

Na konci roku 2024 mělo Sdružení knihoven 101 členů.

Valná hromada se uskutečnila 11. dubna v Městské knihovně Svitavy.

- V roce 2024 proběhla změna právní formy ze sdružení na spolek.
- SDRUK je nově členem mezinárodního profesního sdružení EBLIDA, Eliška Bartošová právě zastupuje SDRUK na jednání v Lisabonu.
- Ukončení činnosti oznámila Mgr. Eva Svobodová z SVK v Hradci Králové, představila svou nástupkyni Mgr. Danielu Ridlovou. Eva Svobodová působila jako místopředsedkyně SDRUK, vedla sekci pro bibliografii a zastupovala SDRUK v ÚKR.

- Rada SDRUK zvolila jako novou místopředsedkyni SDRUK Ing. Radomíru Kodetovou z Krajské knihovny v Pardubicích.
- Sekci pro bibliografii převzal Jan Kaňka, zároveň byl zvolen novým zástupcem SDRUK v ÚKR.

Zápisy z Valné hromady jsou k dispozici na stránkách www.sdruk.cz.

PROJEKTY A AKTIVITY

České a německé knihovny spolupracují

Projekt „**České a německé knihovny spolupracují**“ je tříletá iniciativa (2022–2025) mezi Sdružením knihoven ČR (SDRUK ČR) a Bibliothek und Information Deutschland (BID). Cílem je sblížit české a německé knihovnictví, usnadnit přenos praxe a know-how a propojovat knihovny i knihovníky prostřednictvím stáží a studijních cest.

Partnerství bylo formálně zahájeno podpisem Memoranda o spolupráci na konferenci Knihovny současnosti v roce 2021 za účasti prezidentky BID Dr. Sabine Homilius a předsedy SDRUK ČR RNDr. Tomáše Řeháka.

V rámci projektu jsou organizovány stáže v Německu, zaměřené na klíčovou roli knihoven v podpoře demokracie a rozvoji občanské společnosti. Stáže umožňují knihovníkům

získat nové poznatky a dovednosti pro rozvoj občanské společnosti v českých knihovnách.

Česko-německá knihovnická spolupráce v roce 2024

V roce 2024 se uskutečnily rezidence [Dirka Eisengräber-Pabsta](#) a [Nadine Keßler](#), Knihovny současnosti s jejich tématem digitální gramotnost, digitální občanství navštívili [Florian Siebertz](#) a [Eva Baumann](#). V roce 2024 jsme mohli díky podpoře Česko-německého fondu budoucnosti vyslat do zahraničí 6 zástupců. Tyto studijní cesty byly zaměřeny na mediální a digitální gramotnost a výstupy jsou v zveřejněny v e-publikaci, včetně doporučení na aktivity pro veřejnost.

[Publikace v češtině](#)

[Publikace v němčině](#)

V roce 2024 se uskutečnilo setkání pracovní skupiny, tentokrát na české straně v Městské knihovně v Chomutově, a na jednodenní návštěvu jsme si vybrali knihovny: městskou knihovnu v Annaberg-Buchholz, akademickou knihovnu ve Zwickau a městskou knihovnu a univerzitní knihovnu Technické univerzity v Chemnitzu.

Projekt podporuje Ministerstvo kultury ČR prostřednictvím programu VISK.

Pro více informací navštivte oficiální stránku projektu:

<https://www.librarynextdoor.net/>

Knihovny současnosti 2024

V roce 2024 se uskutečnil **32. ročník konference Knihovny současnosti** – největší odborné setkání knihovníků v České republice. Konference se konala ve dnech **10.–12. září 2024** na Právnické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci.

Konference představila prostor pro diskuzi nad klíčovými výzvami současného knihovnictví – digitalizací, bezpečností, otevřeností, rovnováhou mezi pracovním a soukromým životem i rolí knihoven v demokratické společnosti.

Program a témata

Program KKS 2024 zahrnoval tři dny přednášek, workshopů, diskuzí a praktických bloků:

- **Hlavní témata:**

- Digitální občanství,
- Bezpečnost a krizové situace v knihovnách,
- Hravá, otevřená a spolupracující knihovna,
- Life-balance v knihovnách,
- Kurátorství nebo cenzura?

- **Zahraniční hosté** z Německa, Dánska a Belgie podpořili mezinárodní rozměr konference.

- Příspěvky zahrnovaly témata jako AI ve službách knihoven, krizový management, veřejné a soukromé hranice kurátorství, digitální transformace jako partnerství s veřejnou správou.

Organizace a technické zajištění

- Pro registraci, komunikaci i volbu workshopů byla nově využita aplikace **Eventee**.
- Konference byla pořádána pod záštitou **ministra pro místní rozvoj**, hejtmana Olomouckého kraje a ministra kultury.
- Hlavním partnerem akce byla firma Cosmotron.

Význam a přínosy

- **Platforma pro výměnu znalostí a zkušeností**
Konference umožnila českým knihovnám setkat se s kolegyněmi a kolegy (i ze zahraničí), porovnat aktuální trendy a diskutovat reálná řešení v praxi.
- **Zvýšení odborné úrovně**
Šíře témat, odborné bloky i praktické workshopy přispěly ke zpřístupnění nových přístupů a inspirací pro knihovny různých velikostí.
- **Posílení profesní sítě**
Účastníci a účastnice získali nové kontakty, navázali spolupráce a posílili vazby na národní i mezinárodní úrovni.

• Viditelnost knihoven v širší veřejnosti

Konference ukázala, že knihovny nejsou jen pasivními úložišti knih, ale aktivními institucemi reagujícími na společenské, technologické i kulturní změny.

<https://www.youtube.com/playlist?list=PLesHXWobnVruKwNEp685LwMsSjRevBYuL>

NPO – Manažerský triptych

Pro management knihoven jsme připravili několik aktivit podpořených v rámci projektu Národní plán obnovy. Aktivita se věnovaly vedení týmů, AI a manažerské psychologii.

1. Běh na dlouhou trať v řízení organizace

- [O projektu](#)

Úvodní část projektu se zaměřila na **strategické řízení knihovny, plánování a vedení týmů**.

Účastníci rozvíjeli své dovednosti v oblasti řízení změn, stanovování priorit, práce s cíli a motivací týmu.

Program kombinoval lektorované bloky, případové studie a reflexi reálných situací z praxe knihoven.

Výsledkem bylo upevnění základů efektivního manažerského myšlení a schopnosti reagovat na dlouhodobé výzvy v řízení knihoven.

2. Praktické využití ChatGPT, automatizace a AI v pracovním životě

- [O projektu](#)

Druhá část vzdělávacího cyklu přinesla účastníkům **praktické ukázky využití umělé inteligence v knihovnickém prostředí**.

Seminář se zaměřil na **ChatGPT, nástroje pro automatizaci a efektivní správu informací**.

Cílem bylo pomoci knihovníkům porozumět možnostem, rizikům a etickým otázkám spojeným s AI a zároveň jim ukázat, jak lze tyto technologie využít k úsporám času a zefektivnění práce.

Účastníci si vyzkoušeli konkrétní aplikace a vytvořili vlastní návrhy pro integraci AI do běžného provozu knihovny.

3. Manažerská psychologie

- [O projektu](#)

Závěrečná část, **šestidenní lektorovaný seminář**, se konala na podzim 2024 v Knihovně Petřiny v Praze.

Kurz probíhal ve třech blocích (říjen–prosinec) a byl zaměřen na **rozvoj psychologických dovedností vedoucích pracovníků**.

Účastníci se věnovali tématům motivace, vedení lidí, komunikace v týmu a zvládání zátěžových situací.

Seminář poskytl 44 hodin intenzivního výcviku a spojil teoretické poznatky s praktickými nástroji pro vedení lidí.

Výsledky a přínosy

- Projektu se zúčastnilo **66 pracovníků knihoven z celé ČR**,
- vznikla **komplexní vzdělávací linie pro vedoucí pracovníky knihoven**,
- účastníci získali znalosti z oblasti řízení, digitální transformace i manažerské psychologie,
- program přispěl k **profesionalizaci vedení knihoven** a lepšímu porozumění mezioborovým trendům, včetně využití AI.

Závěr

Projekt prokázal, že systematické vzdělávání v oblasti **leadershipu, umělé inteligence a psychologie řízení** přináší dlouhodobý efekt pro kvalitu řízení knihoven.

Sdružení knihoven ČR plánuje na tyto aktivity navázat i v dalších letech, nicméně si dalo za úkol systematizovat tyto kurzy a vycházet z aktuální poptávky.

Senioři do online – Digitální odysea v knihovnách

Období realizace: 1. 4. 2024 – 31. 3. 2025

Třetí ročník projektu

Cíl projektu

Projekt **Senioři do online** pokračoval i v období 2024–2025 jako **třetí ročník celostátní iniciativy**, která prostřednictvím knihoven zpřístupňuje moderní technologie a digitální vzdělávání seniorům.

Cílem bylo **posílit digitální dovednosti osob 65+**, zvýšit jejich sebevědomí a umožnit jim bezpečně využívat online svět ke komunikaci, vzdělávání i zábavě.

Projekt je realizován **Sdružením knihoven ČR** ve spolupráci s **Nadací Vodafone** (program Digitální odysea) a organizacemi Elpida a Moudrá Sovička.

Více informací: <https://sdruk.cz/seniori-do-online/>

Zapojené knihovny a účastnictvo

Do projektu se v daném období zapojilo **50 knihoven**, k nimž se během **1. čtvrtletí 2025** připojilo dalších **12 knihoven**, které prošly školením a začaly službu nabízet.

Aktuální **seznam a mapa zapojených knihoven** jsou zveřejněny na webu SDRUK: [Seznam a mapa zapojených knihoven](#)

Realizované aktivity

- **Počet uspořádaných kurzů:** 260.
- **Celkový počet proškolených seniorů (kurzy i individuálně):** 3 417.
- V kurzech se senioři učili základy práce s chytrým telefonem, tabletem a počítačem, bezpečné používání internetu, komunikaci s úřady online a praktické digitální dovednosti pro každodenní život.

Finanční přínos projektu

Projekt přivedl do knihoven finanční prostředky v celkové výši přes **2 miliony Kč**, rozdělené následovně:

Účel	Částka
Zařízení pro kurzy a zapůjčení seniorům	103 630 Kč
Proškolení knihovníků organizací Elpida	207 000 Kč
Proškolení knihovníků organizací Moudrá Sovička	410 000 Kč
Finanční podpora knihovnám za realizované kurzy	1 285 000 Kč

Díky těmto prostředkům mohly knihovny rozšířit své služby, pořídit potřebné technologie a nabídnout seniorům kvalitní podporu v digitálním vzdělávání.

Výstupy a propagace

Třetí ročník projektu měl také **významné mezinárodní výstupy** a propagaci:

- **Posterová prezentace** projektu na odborné konferenci v **Hamburku**,
- **příspěvek o projektu na konferenci Occupy Library v Miláně**,

- **článek o projektu v časopise Duha**.

- Tyto výstupy potvrdily, že „Senioři do onlinu“ patří mezi **nejúspěšnější vzdělávací iniciativy českého knihovnictví** s mezinárodním přesahem.

Shrnutí

Projekt v roce 2024–2025:

- Rozšířil síť zapojených knihoven,
- prohloubil spolupráci s partnery v oblasti digitálního vzdělávání,
- umožnil tisícům seniorů překonat bariéry v digitálním světě,
- přinesl konkrétní finanční podporu knihovnám,
- zvýšil prestiž českých knihoven na mezinárodní úrovni.

Erasmus+ – Krátkodobé mobility

Období realizace: 1. 6. 2023 – 31. 5. 2024

Grant: 31 998 EUR

Téma: Cíle udržitelného rozvoje

Cíl projektu

Projekt krátkodobé mobility v rámci programu **Erasmus+** byl zaměřen na **udržitelnost a naplňování Cílů udržitelného rozvoje (SDGs)** v činnosti a provozu knihoven.

Sdružení knihoven ČR se svým projektem uspělo v grantové výzvě a umožnilo zaměstnancům a zaměstnankyním členských knihoven na vedoucích pozicích získat **inspiraci z evropských knihoven**, které udržitelnost začleňují do architektury, služeb i komunitních aktivit.

Více informací: <https://sdruk.cz/projekty/erasmus/>

Realizované mobility

Projekt zahrnoval **7 individuálních mobilit** a **jednu skupinovou cestu do Dánska**, které proběhly v průběhu let 2023–2024. Zúčastnilo se **12 vedoucích pracovníků členských knihoven** z celé České republiky.

Individuální cesty

- **Dorota Papoušek** (Masarykova veřejná knihovna Vsetín) – návštěva **Stadtbibliothek Köln**, zaměřením na komunitní projekty, jazykovou inkluzi a iniciativu Floating Green.
- **Irena Šťastná** (Knihovna města Ostravy) – stáž ve **Städtische Bibliotheken Dresden**, zaměřená na rozvoj dlouhodobého partnerství a výměnu know-how.
- **Barbora Horáková** (Krajská knihovna v Pardubicích) – návštěva **Biblioteca Miguel González Garcés** v A Coruñi, zaměřením na ekologický provoz a práci s komunitou.
- **Hana Šandová** (Městská knihovna v Poličce) – prozkoumala síť **Biblioteques de Barcelona** s důrazem na participativní služby a inkluzi.
- **Zdena Haplová** a **Irma Zajičková** (Masarykova veřejná knihovna Vsetín) – využily příležitost navštívit **Openbare Bibliotheek Amsterdam**, kde zkoumaly programy pro seniory a dobrovolnictví.
- **Jan Červinka** (Městská knihovna Nymburk) – v Nizozemí se zaměřil na **revitalizace brownfieldů a přestavby budov na knihovny**.

Skupinová cesta do Dánska

Na jaře 2024 proběhla **studijní cesta 12 vedoucích knihoven** do Dánska, kde účastníci navštívili **TOP evropské knihovny v Aarhusu, Kodani, Utrechtu, Tilburgu (LoCHal) a Amsterdamu**.

Cílem bylo seznámit se s moderními architektonickými koncepty, energeticky úspornými řešeními a příklady efektivního zapojení komunit do chodu knihoven.

Výstupy projektu

Projekt přinesl nejen nové poznatky a inspirace, ale i významnou **mezinárodní prezentaci českého knihovnictví**:

Příspěvky na platformě EPALE:

- Libraries of Barcelona, Inspiration and Discovering,
- Experience from Stadtbibliothek Köln,
- Týden 17 poprvé v českých knihovnách.

Shrnutí výsledků

Projekt **Erasmus+ – Krátkodobé mobility** umožnil českým knihovnám:

- Převzít **konkrétní principy udržitelnosti** z praxe evropských knihoven,
- **rozvinout profesní dovednosti vedoucích pracovníků,**
- **posílit mezinárodní spolupráci a prestiž českého knihovnictví,**
- **inspirovat se inovativní architekturou, komunitními službami a vzdělávacími formáty.**

Díky programu Erasmus+ a podpoře SDRUK se podařilo přenést evropské zkušenosti do českého prostředí a posílit směřování knihoven k udržitelné budoucnosti.

KNIHOVNY.CZ

V průběhu roku 2024 a začátkem roku 2025 pokračoval rozvoj a provoz národního knihovního portálu **Knihovny.cz**, jehož cílem je dlouhodobě zajistit jednotný přístup ke knihovním katalogům a službám pro širokou veřejnost i odbornou komunitu.

Hlavním úkolem roku 2024 bylo **nastavení a spuštění nového katalogu Národní knihovny České republiky**, který vzniká na technologickém řezu Centrálního portálu knihoven (CPK). Vývoj vychází ze zkušeností z katalogu Moravské zemské knihovny, přesto si vyžádal řadu úprav. V první polovině roku 2025 probíhá testování připraveného softwaru v Národní knihovně a řešení technických problémů souvisejících s infrastrukturou. Ostré spuštění katalogu je plánováno do konce dubna 2025, přičemž do konce roku budou probíhat navazující úpravy spojené s katalogy NK a MZK a další vylepšení infrastruktury.

Vedle vývoje katalogu byla významnou součástí činnosti i **propagace portálu Knihovny.cz**. V rámci celostátní kampaně **BMČ 2025 – Objevuj knihovny** byla představena čtyři hlavní

témata: e-knihy, vyhledávání na portálu, služba Ptejte se knihovny a poklady digitálních knihoven. K těmto tématům byl připraven komplexní balíček aktivit, který knihovny mohly snadno převzít a použít – zahrnoval příspěvky a videa pro sociální sítě, tiskoviny (plakáty a letáky) i webináře. Celkem bylo uspořádáno **osm webinářů**, z toho čtyři pro knihovníky a čtyři pro uživatele. Kampaň měla v knihovnách velmi pozitivní ohlas a její vyhodnocení probíhá v první polovině roku 2025.

Do spolupráce na projektu je aktuálně **zapojeno 103 knihoven** z celé České republiky. Aktivní zapojování nových partnerů a rozšiřování funkcionalit portálu zůstává i nadále jednou z hlavních priorit.

Projekt Knihovny.cz se tak v roce 2024 a na začátku roku 2025 posunul směrem k prohloubení integrace národních katalogů, modernizaci infrastruktury a k aktivní propagaci knihoven jako otevřených, digitálně přístupných institucí pro všechny uživatele.

ZPRÁVA Z ČINNOSTI ÚSTŘEDNÍ KNIHOVNICKÉ RADY V ROCE 2024

Ing. Radomíra Kodetová

Ústřední knihovnická rada (ÚKR) se v roce 2024 sešla celkem třikrát, přičemž jednání se zaměřovala na klíčové oblasti rozvoje knihoven, legislativní změny, posilování digitálních kompetencí veřejnosti a koordinaci meziresortní spolupráce. Kromě toho se členové ÚKR podíleli na připomínkování strategických dokumentů a účastnili se jednání s Ministerstvem kultury ČR (MK ČR) v rámci přípravy nové Státní kulturní politiky.

1. Výjezdní zasedání ÚKR (Třešť, 4.–5. dubna 2024)

Hlavními tématy byly:

- Kontrola plnění úkolů v oblasti **aktualizace statistického vykazování činnosti knihoven** a zavedení **nového systému sběru statistických dat**,
- **spolupráce knihoven se školami** a podpora **celoživotního učení**,
- otázky týkající se **typologie dokumentů** v souvislosti s povinným výtiskem a problematikou **národního zvukového dědictví**,
- **digitální kompetence veřejnosti** a jejich rozvoj za podpory knihoven,
- zpřístupnění digitálního obsahu (DNNT, e-depozit, služby pro osoby se zdravotním postižením),
- hodnocení naplňování **Koncepce rozvoje knihoven ČR na léta 2021–2027**, identifikace problémových oblastí a návrhy na další směřování,
- diskuze o **platových podmínkách zaměstnanců knihoven** a možnostech jejich zlepšení.

2. Jednání ÚKR (27. června 2024)

Setkání bylo věnováno zejména portálu **Knihovny.cz**:

- Řešila se **strategie komunikace s veřejností**, zviditelnění portálu a zapojení knihoven do jeho aktivního využívání,
- byla projednána možnost **propojení s projektem CARDS a Centrálním portálem knihoven (CPK)**,
- byla akcentována potřeba **marketingové podpory** a rozšíření funkcionalit ve spolupráci s vysokoškolskými knihovnami,
- výsledkem jednání bylo **nastavení portálu jako centrálního nástroje pro přístup ke knihovním fondům, e-zdrojům a službám**.

3. Výjezdní zasedání ÚKR (Třešť, 2.–3. prosince 2024)

Jednání se zaměřilo na:

- Přípravu **novely legislativy** týkající se povinného výtisku v digitální podobě (e-depozit),
- informace o pokračování projektu **CARDS** a zajištění dostupnosti digitálních knihoven pro osoby se specifickými potřebami,
- aktualizaci systému **sběru dat** a statistických výkazů,
- analýzu plnění úkolů **koncepce rozvoje knihoven**,
- **revizi plateb za výpůjčky**, stav Souborného katalogu ČR a databáze Národních autorit,
- financování programu **VISK 2025**.

SPOLUPRÁCE S MINISTERSTVEM ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

MEZIRESORTNÍ PRACOVNÍ SKUPINA MŠMT A MK

V průběhu roku 2024 pokračovala činnost **Meziresortní pracovní skupiny Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a Ministerstva kultury**, která se dlouhodobě zaměřuje na **spolupráci v oblasti neformálního a zájmového vzdělávání** a na **posilování role knihoven při práci s dětmi a mládeží**.

Sdružení knihoven ČR (SDRUK) je v této pracovní skupině zastoupeno dlouhodobě. V první části sledovaného období zastupovala SDRUK **Jana Linhartová**, která se aktivně podílela na koordinaci aktivit a přípravě materiálů. Od druhé poloviny roku 2024 ji ve funkci členské zástupkyně nahradila **Radka Kodetová**, přičemž **Tomáš Řehák** nadále působí jako **třetí zástupce SDRUK** v této skupině. Personální změna proběhla v návaznosti na pracovní přesuny, při zachování kontinuity činnosti i odborného zastoupení.

Pracovní skupina se během roku pravidelně scházela. **Zápisy z jednání** jsou k dispozici členům SDRUK i partnerům na interním úložišti a na webu **Odboru pro mládež MŠMT**:

<https://www.msmt.cz/mladez>

Rada pro mládež, neformální a zájmové vzdělávání (RMNZV)

V průběhu roku probíhala pravidelná jednání pracovní skupiny, jejichž zápisy jsou dostupné pro členy a partnery SDRUK. Mezi klíčové aktivity patřila účast zástupců SDRUK také na jednání **Rady pro mládež, neformální a zájmové vzdělávání (RMNZV)**, kde **Tomáš Řehák** zastupoval **resort kultury** a **Jana Linhartová** působila jako **nezávislá členka**.

Jedním z důležitých výstupů roku bylo **dotazníkové šetření „Jak knihovny pracují s dětmi a mládeží?“**, které mapovalo formy spolupráce knihoven s touto cílovou skupinou a jejich podíl na neformálním vzdělávání. Data z tohoto šetření byla zpracována a zveřejněna na webu **Odboru pro mládež MŠMT**. Do šetření se zapojilo **34 knihoven**, které poskytly cenné údaje

o aktivitách v oblasti práce s dětmi, mládeží a volnočasovým vzděláváním. Výsledky byly následně prezentovány na odborném jednání pracovní skupiny a slouží jako podklad pro plánování dalších aktivit. Do budoucna je záměrem průzkum **rozšířit o další knihovny**, aby poskytl reprezentativnější obraz o stavu a potenciálu knihoven v této oblasti.

Více o Radě: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/mladez/rada-pro-mladez-neformalni-a-zajmove-vzdelavani>

SHRNUTÍ

Rok 2024 byl pro mezíresortní pracovní skupinu obdobím upevnění spolupráce a zviditelnění role knihoven v systému neformálního vzdělávání.

Díky aktivní účasti zástupců SDRUK se daří systematicky prosazovat knihovny jako **důležité vzdělávací instituce**, které rozvíjejí čtenářskou, digitální i občanskou gramotnost dětí a mládeže.

Kontinuita zastoupení, navázaná spolupráce s Národním pedagogickým institutem a příprava rozšířeného šetření tvoří pevný základ pro další činnost pracovní skupiny v roce 2025.

UNIE ZAMĚSTNAVATELSKÝCH SVAZŮ (UZS)

Sdružení knihoven ČR je dlouhodobě členem **Unie zaměstnavatelských svazů České republiky (UZS)** a aktivně zastupuje knihovny v rámci **Sekce kultury UZS**. Tato účast umožňuje knihovnám být přímo přítomny při vyjednávání o **legislativních normách, evropských dotacích a koncepčních dokumentech**, které ovlivňují jejich každodenní činnost i dlouhodobý rozvoj. Sekce kultury UZS: <https://www.uzs.cz/cz/nasi-clenove/sekce-kultura>

STRATEGICKÉ UKOTVENÍ

Činnost SDRUK v rámci UZS vychází ze **Strategie SDRUK 2022+**, podle níž Sdružení „zastupuje knihovny při vyjednávání o zákonných normách a klíčových koncepčních dokumentech, které určují podobu jejich práce“.

Díky členství v UZS má SDRUK možnost **připomínkovat návrhy zákonů a pracovněprávních předpisů**, prosazovat zájmy knihoven v rámci tripartitních jednání a zapojovat se do odborných konzultací k otázkám financování, zaměstnanosti a kulturní politiky.

SEKCE KULTURY A LEGISLATIVNÍ PŘIPOMÍNKY

V roce 2024 se zástupci SDRUK účastnili pravidelných jednání **Sekce kultury UZS**, která slouží jako platforma pro výměnu informací o stavu a vývoji legislativy v oblasti kultury. SDRUK zde průběžně poskytoval **stanoviska a připomínky k novelám zákoníku práce, pracovněprávním podmínkám v kulturních institucích** a k souvisejícím předpisům (zejména k zákonu o státní službě, k předpisům o odměňování a k novým mechanismům dotací pro kulturní sektor).

REVIZNÍ ZPRÁVA O HOSPODAŘENÍ SDRUK

Finanční prostředky byly přijímány a vydávány bezhotovostně přes FIO banka a.s., nebo hotovostně přes pokladnu, část finančních prostředků je uložena na spořicímu účtu u Trinity Bank, a.s. Evidenci hospodaření zajišťovala účetní (DPP), která rovněž vypracovala účetní závěrku ke dni 31. 12. 2024.

Prostředky SDRUK byly použity v souladu s účelem a předmětem činnosti SDRUK. Nerozdělený zisk za období 2024 navrhujeme převést do vlastního jmění. Daňové přiznání bude zpracováno a předáno Finančnímu úřadu pro Prahu 1.

Schválili členové revizní komise:

Ing. Jitka Hladíková

Ing. Radomíra Olšinová

Ing. Michal Kejzar

V Praze dne 9. 4. 2025

Kategorie	Položka	Částka (Kč)
Výnosy celkem		5 506 552,11
	Konference knihovny současnosti 2024	841 439,94
	Tržby za ostatní semináře	7 750,00
	Nadace Vodafone	2 225 806,24
	Přijaté členské příspěvky	585 870,00
	Erasmus+	770 009,27
	Státní dotace (2× VISK1, VISK3, NPO)	847 782,42
	Česko-německý fond	186 060,50
	Ostatní výnosy (úroky, kurz. rozdíly, odeps. pohl.)	41 833,74
Náklady celkem		5 247 584,03
	Náklady na KKS 2024	660 350,40
	Záznam z KKS (VISK1)	130 257,75
	Česko-německá spolupráce (VISK1)	187 732,46
	Licence ZOOM (VISK3)	48 878,88
	NPO – vzdělávání	608 979,78
	Erasmus+	774 140,66
	Česko-německý fond	186 060,50
	Náklady na ostatní semináře	37 418,50
	Nadace Vodafone	2 225 806,24
	Členské příspěvky UZS, EBLIDA	68 464,68
	Ostatní režijní náklady	319 494,18
Souhrnné údaje		
	Stav vlastního jmění k 31. 12. 2024	1 883 884,06
	Výsledek hospodaření za rok 2024	258 968,08
	Peněžní prostředky v pokladně	1 679,00
	Peněžní prostředky na účtech	3 962 820,22

ZPRÁVY O ČINNOSTI SEKČÍ

SEKCE PRO AKVIZICI

Předseda: Mgr. Daniel Bechný

Porada knihoven s povinným výtiskem a nabídkovou povinností

V minulém roce se v rámci sekce pro akvizici žádná porada pro knihovny s právem povinného výtisku a nabídkové povinnosti nekonala. Pokud Vás napadají témata na další rok, je sběr příspěvků nebo otázek k problematice možný vždy na adrese bechny.daniel@svkpk.cz.

SEKCE PRO BIBLIOGRAFII

Předsedkyně: Mgr. Eva Svobodová

Ve dnech 23.–24. dubna 2024 se v Krajské knihovně Vysočiny v Havlíčkově Brodě uskutečnilo 35. zasedání sekce SDRUK ČR pro bibliografii. Jednání zahájily ředitelka hostitelské knihovny Ing. Jitka Hladíková a předsedkyně bibliografické sekce SDRUK Mgr. Eva Svobodová. Jan Černý vystoupil s příspěvkem o umělé inteligenci. Věnoval se aktuálním trendům v této oblasti, práci

s informacemi, bezpečností, etikou a příkladům AI v zahraničních knihovnách. Ing. Aleš Brožek informoval o vývoji projektu Slovník českých knihovníků za uplynulý rok. Nové webové stránky Digitální knihovny kramářských tisků Špalíček poté představila Iva Bydžovská. Příspěvek o novinkách v české literární bibliografii v roce 2024 si přichystal Vojtěch Malínek. Předsedkyně sekce Mgr. Eva Svobodová přednesla vyhodnocení Kooperačního systému ANL za rok 2023 a představila projekty pro rok 2024. Účastníci zasedání byli také seznámeni s přípravami kolokvia českých, moravských a slovenských bibliografů, které se uskuteční ve Státní vědecké knihovně v Prešově. Součástí doprovodného programu pak byla komentovaná prohlídka Havlíčkova Brodu a Krajské knihovny Vysočiny.

Kooperační systém ANL

Celkem bylo podáno a schváleno 14 projektů. Celkový rozsah činil 10 093 odpracovaných hodin a 20 186 záznamů. Finanční požadavky ve výši 1 509 000 Kč byly schváleny téměř v plné výši. Na tvorbě záznamů se podílelo 14 knihoven (10 krajských a 4 knihovny Akademie věd ČR). Do budoucna se plánuje vytvoření podávání projektů VISK prostřednictvím formulářů, které by mělo proces zjednodušit a zpřehlednit.

Kolokvium českých, moravských a slovenských bibliografů

Ve dnech 20.–22. října 2024 se ve Státní vědecké knihovně v Prešově uskutečnilo XXVI. kolokvium českých, moravských a slovenských bibliografů, konané v rámci Měsíce české a slovenské kulturní vzájemnosti pod záštitou Sdružení knihoven ČR – Sekce SDRUK pro bibliografii, Slovenské asociace knihoven a ve spolupráci s hostitelskou knihovnou.

První den byl věnován kulturnímu programu, během něhož účastníci navštívili historické a kulturní památky Prešova a také několik knihoven.

Druhý den kolokvia zahájil PaedDr. Ľubomír Baláž, ředitel Státní vědecké knihovny v Prešově, Ing. Jan Kaňka, předseda sekce SDRUK pro bibliografii a ředitel Krajské knihovny Františka Bartoše ve Zlíně, a doc. Mgr. Marcela Domenová, PhD., odborná garantka kolokvia.

V prvním bloku nazvaném Bibliografistika a regionalistika zazněly příspěvky věnované vývoji regionální bibliografie, osobnostem a kulturnímu dědictví. Nataša Lajdová a Ivana Uríková z Krajské knihovny v Žilině představily stoletou historii knihovny a vývoj zdejšího pracoviště regionální bibliografie. Mgr. Katarína Kožáková, PhD., z Oravské knihovny Antona Habovštiaka v Dolném Kubíně připomněla osobnost tohoto významného jazykovědce a spisovatele. Mgr. Eva Augustínová, PhD., ze Slovenské národní knihovny v Martině a Mgr. Vladimír

Filip, PhD., z Fakulty humanitních věd Žilinské univerzity v Žilině představili studijní program mediamatika a kulturní dědictví. Krátce promluvil i Mgr. art. Roman Večerek, ředitel Oravské knihovny Antona Habovštiaka a zástupce Slovenské asociace knihoven. Další příspěvek přednesla Mgr. Andrea Smolková z Považské knihovny v Považské Bystrici, která se zaměřila na ochotnickou divadelní činnost herce Jozefa Kronera v tomto městě. Mgr. Dagmar Petišková, PhD., z Národního pedagogického muzea a knihovny J. A. Komenského v Praze představila bibliografii učebnic v ukrajinštině, vydávaných Slovenským pedagogickým nakladatelstvím v letech 1945–1989, které se nacházejí ve fondu Pedagogické knihovny J. A. Komenského v Praze. Blok uzavřela Ing. Ivana Poláková, PhD., ze Slovenské národní knihovny v Martině příspěvkem věnovaným bibliografce Zuzaně Džupinkové a její celoživotní práci v oblasti ukrajinské a rusínské bibliografie.

Na první blok navázal tematický okruh Válka v kontextech a souvislostech – 1. světová válka v literatuře a pramenech, v jehož rámci Mgr. Lenka Pokorná Korytarová z Moravské zemské knihovny v Brně přiblížila zpracování legionářských kalendářů a ročenek v rámci projektu ALKARO. Marie Zlatohlávková z Krajské knihovny v Pardubicích představila v online vystoupení osobnost Rudolfa Robla, legionáře, spisovatele a učitele.

Závěrečný den kolokvia byl věnován bloku Živá knihovna – živá historie, oral history jako součást paměti regionu. V jeho rámci

vystoupila Mgr. Beáta Ocilková z Hornozemplínské knihovny ve Vranově nad Topľou s příspěvkem o místní knihovně jako centru komunitního života. Mgr. Viktor Szabó ze Státní vědecké knihovny v Košicích představil možnosti využití bibliografie a biografie při výzkumu regionálních dějin první světové války na východním Slovensku. Mgr. Bronislava Navarová a Mgr. Livia Kurucová, PhD., z Univerzitní knihovny v Bratislavě přiblížily bibliografické zpracování nepravých periodik vydaných na území Slovenska v letech 1701–1965 a jejich databázové výstupy. Na závěr přednesla Mgr. Lucie Němcová, PhD., ze Státní vědecké knihovny v Prešově příspěvek o legionářské literatuře ve fondu Státní vědecké knihovny v Prešově, který byl přesunut z předchozího bloku, a Ing. Jan Kaňka z Krajské knihovny Františka Bartoše ve Zlíně představil publikace Lidé Zlína a Knihy Zlína i digitální knihovnu krajské knihovny.

Kolokvium uzavřeli Ing. Jan Kaňka a doc. Mgr. Marcela Domenová, PhD.

Sborník z kolokvia bude publikován elektronicky na stránkách sekce SDRUK ČR pro bibliografii (<https://sdruk.cz/odborne-sekce/sekce-pro-bibliografii/>).

Slovník českých knihovníků

Databáze v současnosti obsahuje celkem 3 171 medailonků, od posledního jednání přibýlo 185 medailonů. V roce 2024 byla převedena z prostředí Aleph do systému Wikibase a spolu s ní

sem byly převedeny i databáze zkratk a česká terminologická databáze (<https://knihovnici.wikibase.cloud/wiki/SCK>). Přechod na novou platformu přinesl výhody v možnosti odkazování na zdroje, zobrazení mapy míst působení a časové osy narození knihovníků, archivaci dat prostřednictvím webarchivu Národní knihovny a možnost zpětné vazby, kdy je možné posílat upozornění na nalezené chyby. Podklady pro nová hesla a aktualizaci starých hesel mohou členové nadále zasílat na e-mail brozek.ales@gmail.com.

SEKCE PRO HISTORICKÉ FONDY

Předsedkyně: RNDr. Bc. Iveta Ťulpíková

Konference Bibliotheca Antiqua – Vědecká knihovna v Olomouci & SDRUK (7.–8. 11. 2024)

Mgr. Rostislav Krušínský

Ve dnech 7. a 8. listopadu 2024 proběhla konference Bibliotheca Antiqua. Šlo o již 32. ročník tohoto setkání s tematikou historických a vzácných knižních fondů. Konference se zúčastnilo celkem 60 kolegů z České republiky, Slovenska a Německa. Mezi účastníky byli zástupci několika univerzit a ústavů Akademie věd ČR, a samozřejmě také knihoven, muzeí a archivů, tedy všech typů paměťových institucí. Účastníky přivítal náměstek ředitelky pro fondy Mgr. Miloš Korhoň, vedoucí oddělení správy fondu a historických fondů.

Hlavní příspěvek přednesl bývalý ředitel digitální knihovny Bavorské státní knihovny (BSB) v Mnichově, Klaus Kempf. Ten představil digitalizaci v BSB a detailně popsal celý digitalizační proces. Připomněl, že jde o nesmírně složitou, pracnou a nákladnou záležitost, a zdůraznil přitom nezbytnost optimalizace každého kroku. Poukázal na stále rostoucí možnosti generování plných textů pomocí nástrojů na rozpoznávání psaného textu (HTR) s podporou technologie optického rozpoznávání znaků (OCR), a připomněl mimo jiné, že s ohledem na rychle se rozvíjející AI nelze předvídat, jak se bude v budoucnu rozvíjet nakládání s digitálními verzemi středověkých rukopisů.

Vedle Kempfova vystoupení zaznělo na setkání 21 příspěvků. Podobně jako v předcházejících ročnících rovněž letošní příspěvky se poměrně často vztahovaly k rozborům, interpretaci a způsobu využití provenienčních záznamů.

Příspěvek Lucie Heilandové upozorňuje na aktuální projekt realizovaný v období 2023–2027 Národní knihovnou ČR a Národním archivem, zaměřený na kompletní virtuální sjednocení archivních a knihovních fondů dokumentujících knižní fond klášterů rušených během reforem Josefa II. V úvodní části své studie autorka sumarizuje průběh rušení a inventarizace nejen knižního fondu, ale rovněž jednotlivých klášterních archivů v prostoru Čech. Zaměřuje se na způsob inventarizace, dobová opatření zabírající rozptýlení písemností a archivních jednotlivin a sleduje klíčovou roli

c. k. univerzitní knihovny. V druhé části textu prezentuje autorka samotný cíl vědeckovýzkumného projektu Písemné bohatství zrušených klášterů v Čechách. Řešitelé připravují aplikaci, která by badatelům na jednom místě zpřístupnila nejen knižní fondy řádových biblioték, ale také řádové archivy uložené dosud ve fondech Národní knihovny ČR a Národního archivu.

Příspěvek Martiny Bóny a Evy Juríkové se věnuje interpretaci a obsahovému rozboru anonymního tisku, který vyšel v roce 1750 u příležitosti 500. výročí založení hradu Gýmeš. V první části studie se autoři věnují vypovídací hodnotě tisku, který je jedním z mála pramenů dokumentujících nejen stavebně historický vývoj hradu, ale i osudy šlechtického uherského rodu Forgáč. Text z poloviny 18. století nese silně panegyrické rysy a autoři konstatují, že tisk má výrazné sebeprezentační prvky s cílem posílit rodovou paměť a identitu. Upozorňují na podobné pokusy např. v případě šlechtického uherského rodu Esterházy. V druhé části svého textu se autoři snaží na základě formálního a jazykového rozboru určit autora a místo vydání tisku. V závěru poukazují na skutečnost, že v době vydání tisku byla prestiž jednoho z nejvýznamnějších pozdně středověkých a raně novověkých uherských šlechtických rodů již na ústupu. Vydání tisku v polovině 18. století byl tak dle autorů součástí širšího konceptu souvisejícího s barokní panegyrickou tradicí, šlechtickou sebeprezentací a posilováním obrazu rodu v okolní společnosti.

Studie Vladimíra Maňase se věnuje detailní analýze konvolutu čtyř renesančních hudebních tisků, náležejících původně opavské jezuitské koleji. Svazky se nacházejí ve fondu Vědecké knihovny v Olomouci a autor odhaluje osudy jednotlivých svazků. Cílem studie není jen provenienční či obsahová analýza čtyř hudebních děl, ale vzhledem k znalosti dobové provozovací praxe autor dokázal určit vzájemný vztah mezi jednotlivými knihami i odhalit chybějící svazky. Obecnější část studie je věnována úvahám nad úskalími výzkumu hudebnin v kontextu historických knižních fondů, a to především v prostředí bývalých řádových knihoven. Jeden z hlavních problémů spočíval v způsobu používání hudebních tisků, které nebyly primárně pořizovány do knihovny, ale pro potřeby hudebního provozu dané instituce. Do knihoven se pak hudebniny dostávaly často až jako starožitnosti.

Součástí konference byla také komentovaná prohlídka výstavy O umění kuchařském. Kuchařské tisky z fondu VKOL, kterou zájemce provedla autorka Petra Kubíčková.

Z 21 přednesených příspěvků jich bylo 16 zařazeno do sborníku z konference. Příspěvky nezařazené do tisku se týkaly zpravidla informací o probíhajících projektech, případně shrnovaly činnost jednotlivých institucí v uplynulém roce. Podobně jako v předchozím roce je sborník recenzovaný. Autorské honoráře byly proplaceny SDRUK, kterému za to patří velké poděkování.

Vědecká knihovna připravuje v obdobném formátu i 33. ročník konference. Červený kostel bude hostit konferenci opět v podzimním termínu, tentokrát ve dnech 27.–28. listopadu 2025.

SEKCE PRO INFORMAČNÍ TECHNOLOGIE

Předseda: prof. PhDr. Tomáš Kubíček, Ph.D.

V roce 2024 byly základem činnosti sekce práce přispívající k rozvoji centrálního portálu českých knihoven Knihovny.cz, provoz a rozvoj serveru ObálkyKnih.cz a oblast digitalizace.

V průběhu roku 2024 zajišťoval SDRUK uzavírání smluv se zájemci o přistoupení k portálu Knihovny.cz. Členové SDRUK-IT se zapojili do práce expertního týmu portálu, některé z knihoven podaly do programu VISK projekty řešící problematiku online registrací v knihovních systémech s využitím Bank ID. KNAV zaštila svým projektem činnost expertního týmu a Moravská zemská knihovna v Brně pak v rámci svého rozpočtu zajišťovala provoz a další rozvoj portálu. Hlavní prioritou CPK bylo zprovoznění katalogu MZK na portálu Knihovny.cz, ke kterému v roce 2024 došlo. MZK tak byla první knihovnou, která svůj katalog provozuje čistě jako řez přímo na portálu. V návaznosti na jeho spuštění byly zahájeny práce na zpřístupnění katalogu Národní knihovny stejným způsobem. Pracovníci odboru Knihovny.cz zajišťovali jako v předchozích letech školení a další vzdělávací aktivity.

Celkem naše vzdělávací aktivity navštívilo 371 účastníků. CPK byl v roce 2024 prezentován také na několika významných akcích, mezi něž patřily Den brněnských knihoven 2024, Knihovna v parku Znojmo, Festival vědy, veletrh Gaudeamus Brno a Týden pro Digitální Česko. Součástí poslední akce byl webinář s názvem „Skryté digitální poklady českých knihoven“, který představil portál Knihovny.cz a digitální knihovny širší veřejnosti. Všechny tyto aktivity přispěly ke zvýšení povědomí veřejnosti o službách portálu. V roce 2024 jsme měli na portálu zapojeno 100 knihoven.

Tak jako v předešlém roce provozovala JVK v Českých Budějovicích server ObalkyKnih.cz.

Databáze aktuálně obsahuje přes 2,96 miliónu obálek (nárůst za rok 2024 o cca 110 000 obálek), 905 tisíc obsahů českých a zahraničních dokumentů (nárůst za rok 2024 o cca 47 000 obsahů) a 21 500 seznamů doporučené literatury (nárůst za rok 2024 o cca 3 000 seznamů). Dále poskytuje přes 797 tisíc anotací, 21,56 miliónu hodnocení u 317 tisíc titulů, 8,6 tisíc komentářů, 63 tisíc fotografií autorit a cca 1,56 miliónu vygenerovaných citací dle normy ISO 690. Denně do databáze přibývá průměrně 500 dokumentů (cca 8 GB dat). Projekt ObalkyKnih.cz jako jeden z nejprínosnějších projektů na národní úrovni využívá dnes již většina českých knihoven, ale i muzea, archivy a další instituce, 58 z nich do projektu také aktivně přispívá. Hlavní servery projektu jsou provozovány v Jihočeské vědecké knihovně v Českých Budějovicích, záložní

servery jsou umístěny v Moravské zemské knihovně v Brně a v Centru vědecko-technických informací SR v Bratislavě. Hlavními cíli rozvoje v roce 2024 byly mimo průběžných technických změn a vylepšení zejména aktualizace technologie webových stránek a zavedení integračního testování backend API. Byly také prováděny kontroly a čištění dat a řada dalších činností zajišťujících spolehlivý provoz systému a jeho průběžnou aktualizaci. Do oprav se zapojila řada knihovníků z různých knihoven, takže je celkem zkontrolováno již 712 000 záznamů.

V březnu 2024 proběhl seminář k digitalizaci (nejen) pro krajské knihovny, doplněný i tentokrát workshopem projektu EoD Open (20.–21. 3.). V rámci semináře byla diskutována témata týkající se digitalizace v knihovnách, rozvoje systému Kramerius a České digitální knihovny.

SEKCE PRO INFORMAČNÍ VZDĚLÁVÁNÍ UŽIVATELŮ

Předsedkyně: Ing. Radomíra Kodetová

V roce 2024 vstupuje Sekce pro informační vzdělávání uživatelů SDRUK do nové etapy své činnosti, která reflektuje aktuální potřeby společnosti v oblasti celoživotního a neformálního vzdělávání. Původně plánovaný přechod sekce pod vedením ředitelky Knihovny Ústeckého kraje Mgr. Jany Linhartové nebyl realizován z důvodu jejího odchodu z funkce,

stejně jako z důvodu připravované transformace obsahu činnosti sekce již v roce 2023.

Nové zaměření činnosti sekce

Sekce v letošním roce navazuje na předchozí aktivity, avšak s výrazně rozšířeným konceptem. Jejím cílem již není pouze informační vzdělávání uživatelů knihoven, ale systematické budování vzdělávacích programů pro uživatele knihoven a širokou veřejnost v rámci tzv. **kompetencí pro život**. Tento přístup reflektuje potřebu podpory klíčových kompetencí nezbytných pro aktivní a plnohodnotný život v současné společnosti.

Do rámce kompetencí pro život zařazujeme například:

- Čtenářskou a informační gramotnost,
- mediální a digitální gramotnost,
- finanční a zdravotní gramotnost,
- jazykové kompetence,
- kritické myšlení a další měkké dovednosti.

Platforma pro rozvoj vzdělávání v knihovnách

Cílem sekce je vytvořit otevřenou **platformu pro sdílení zkušeností a diskuzi** nad směřováním vzdělávacích aktivit v knihovnách. Důraz bude kladen na inovativní přístupy, jako jsou:

- Kreativní a zážitkové formy učení,
- využití moderních technologií a metod,
- mezioborová spolupráce a komunitní rozměr knihoven.

Zvláštní pozornost bude věnována možnostem, jak propojit knihovny s dalšími aktéry v oblasti neformálního vzdělávání a jak přizpůsobit knihovnické služby měnícím se potřebám společnosti.

Vzdělávání knihovníků a ohrožené cílové skupiny

Jedním z klíčových aspektů činnosti sekce bude **odborné vzdělávání knihovníků**, a to ve spolupráci s odbornou sekcí SKIP. Cílem je rozvoj praktických dovedností, které knihovníkům umožní efektivněji reagovat na potřeby různorodých cílových skupin.

SEKCE PRO MĚSTSKÉ KNIHOVNY

Předsedkyně: Mgr. Martina Wolna

Shrnutí činnosti sekce městských knihoven SDRUK v roce 2024

Rok 2024 byl pro sekci městských knihoven ve znamení aktivního vzdělávání, posilování manažerských kompetencí, interní spolupráce a rozvoje nových projektů. Sekce se v průběhu roku třikrát osobně sešla (v únoru, květnu a září)

a na závěr roku v prosinci uspořádala tradiční adventní setkání v Praze na Ministerstvu kultury. Mimo to probíhala pravidelná online setkávání, která členům umožnila flexibilní komunikaci a sdílení zkušeností.

Vzdělávání a rozvoj manažerů

Klíčovou aktivitou roku byl vzdělávací projekt **Manažerský triptych** realizovaný díky grantům z NPO. Cyklus zahrnoval:

- Třídenní seminář **Běh na dlouhou trať v řízení organizace** s Petrem Pouchlým (únor, Praha – Velký mlýn),
- dva jednodenní semináře **Praktické využití ChatGPT, automatizace a AI v pracovním životě**,
- a šestidenní kurz **Manažerské psychologie**, který probíhal od října do konce roku.

Tyto vzdělávací cykly posílily odborné i osobnostní kompetence vedoucích pracovníků knihoven a staly se pevnou součástí vzdělávací nabídky SDRUK.

Spolupráce, strategie a projekty

Sekce se dlouhodobě zaměřovala na rozvoj vzájemné spolupráce mezi řediteli knihoven a na posílení jejich profesního zázemí. Členové oceňovali především otevřenost a vzájemnou podporu v odborných i osobních otázkách.

Během roku se připravovaly a rozvíjely nové projekty:

- **Long story short 2025: Odvaha bránit demokracii** – konference plánovaná na květen 2025 v Hradci Králové,
- **Advokační seminář** ve spolupráci s Nadačním fórem OSF, zaměřený na obhajobu a advokační strategie v knihovnách,
- **Jezevcova hra** – vizionářský projekt, který má formou gamifikace rozvíjet manažerské kompetence,
- **AI v manažerské praxi** – nový vzdělávací formát pro rok 2025 zaměřený na praktické využití umělé inteligence ve vedení kulturních organizací.

Organizační a vnitřní činnost

Sekce v roce 2024 také pracovala na vnitřním fungování a efektivnější komunikaci.

Vznikl přehled **rolí ve SDRUK**, připravoval se **akční plán pro manažery** a řešily se technické záležitosti – pravidla pro Facebookovou skupinu Sluňákov, využití Google Disku, sdíleného kalendáře a adresáře členů.

Za tyto oblasti odpovídá tým vedený **Zdeňkou Smahlovou**.

Spolupráce s Ministerstvem kultury

Na prosincovém jednání vystoupil **Michal Fojtík** z Oddělení literatury a knihoven MK ČR, který informoval o připravované digitalizaci VISK programů (od září 2025) a rekonstrukci evidence knihoven. Sekce se zavázala zaslat souhrn zpětné vazby a návrh společných podmínek v dokumentu „VISKy a K21__ZV“.

Ostatní aktivity a komunitní život

Členové sekce pokračovali v rozvíjení komunitních akcí, jako jsou **Sluňákovská setkání** či konference **Knihovny současnosti (KKS)** v Olomouci.

Sekce rovněž spolupracovala na projektech Erasmus+, VISK a K21, zapojila se do mezinárodních aktivit a připravovala nové vzdělávací formáty zaměřené na wellbeing a strategické plánování v knihovnách.

Závěr

Rok 2024 byl pro sekci městských knihoven SDRUK ročníkem stabilizace a rozvoje. Kromě úspěšných vzdělávacích akcí a projektů se zaměřila na posílení komunity manažerů a na

přípravu strategických témat pro rok 2025 – advokacii, demokracii, AI a inovace v řízení knihoven.

SEKCE PRO PR A MARKETING

Předseda: Mgr. Daniel Bechný

V roce 2024 se konala celkem dvě jednání sekce Sdružení knihoven ČR pro PR a marketing. Účastníci se sešli nejprve v červenci v Havlíčkově Brodě v nové budově Krajské knihovny Vysočiny a následně až v prosinci ve Středočeské knihovně v Kladně. Program obou setkání byl pestrý a všem přednášejícím hned v úvodu patří poděkování. Zatímco obsahy prvního setkání je možné shlédnout i v online podobě prezentací na webu SDRUK¹, druhé setkání, které se zabývalo interními záležitostmi knihoven, se stalo exkluzivním obsahem jen pro fyzické účastníky.

Červencové setkání naší sekce odstartovala svou prezentací Martina Košanová, ředitelka Odboru komunikace Národní knihovny ČR. Zaměřila se v ní na představení dokumentu Metodické a konzultační činnosti Národní knihovny ČR směrem k síti knihoven ČR. Online dostupná publikace je seznam kontaktů na odborné pracovníky pro jednotlivé knihovnické činnosti v poněkud zajímavém formátu PDF.² Historicky

¹ Viz: <https://sdruk.cz/>

² Dostupné online: https://ipk.nkp.cz/docs/Metodicka_a_konzultacni_cinnost_2024_09_20.pdf/

významnou roli při vzniku této metodické činnosti sehrála po druhé světové válce tehdejší Zemská a universitní knihovna v Praze, která se v roce 1957 stala ústředním metodickým pracovištěm pro veřejné knihovny.³ Za další důležité milníky považuje autorka schválení Metodického pokynu Ministerstva kultury k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci Národní knihovnou na území České republiky z roku 2005.⁴ Metodická a konzultační činnost zahrnuje různé oblasti, jako je doplňování knihovního fondu, agentura ISBN a ISSN, zpracování knihovního fondu, národní autority, souborné katalogy, meziknihovní a referenční služby, správa knihovního fondu, příprava digitalizace, historické a hudební fondy, ochrana knihovních fondů, IT a digitalizace, knihovnický institut, komunikace knihoven a další. V rámci komunikace knihoven se metodická a konzultační činnost zaměřuje také na správu sociálních sítí a komunikačních kanálů knihoven, techniku focení, komunikaci a krizovou komunikaci, komunikaci s uživatelem i se zřizovatelem, firemní kulturu, veřejné vystupování, psaní tiskových zpráv, správné prezentování, typografii, projektové plánování v marketingu, vizuální smog v knihovnách, image informační instituce, společenský a diplomatický protokol, personální audit marketingových oddělení, krizovou komunikaci

a biblioterapii. Tato oblast ale není v úvodu zmíněném dokumentu zatím implementována. Díky prezentaci však nyní víme, že pro zaměření metodické a konzultační činnosti NK ČR v komunikaci je možné se obrátit přímo na tyto odpovědné osoby: Martina Košanová, Hanna Sharai, Zuzana Homolka Fedorová a Ivan Galdík.

Tisková mluvčí Lenka Hanzlíková nás seznámila s podobou interní komunikace v Městské knihovně v Praze (MKP) na příkladu informování zaměstnanců o samoobslužných službách. Organizace s cca 500 zaměstnanci má klasickou hierarchii vedenou ředitelem. Komunikaci zajišťuje organizátor interní komunikace, který sbírá a vyhodnocuje zpětnou vazbu. Zaměstnanci využívají internetové médium Wiki, kde mohou diskutovat a psát blogy. Oddělení krizové komunikace je aktuálně aktivní hlavně ohledně provozování samoobslužných služeb, které interně komunikují v knihovně již od roku 2018. Vedle zcela samostatných poboček v podobě „kiosků“ se připravuje automatizovaný provoz i v Ústřední knihovně. Ta bude v hlavní části fungovat na principu samoobsluhy s přístupem na karty, zatímco hala bude volně přístupná bez průkazky, avšak zatím bez zázemí a služeb.⁵

3 Viz: https://cs.wikipedia.org/wiki/N%C3%A1rodn%C3%AD_knihovna_%C4%8Cesk%C3%A9_republiky

4 Aktuální vydání dostupné: <https://ipk.nkp.cz/programy-podpory/regionalni-funkce-verejnych-knihoven/metodicky-pokyn-ministerstva-kultury-k-zajisti-vykonu-regionalnich-funkci-knihoven-a-jejich-koordinaci-na-uzemi-ceske-republiky-2019>

5 Srv. tisková zpráva z října 2025: <https://www.mlp.cz/cz/o-knihovne/pro-media/>

Lenka Hanzlíková a Milan Říský, vedoucí oddělení PR ve Studijní a vědecké knihovně Plzeňského kraje, se společně podívali na proměnlivý svět sociálních médií. V úvodu prezentace byla představena agenda sociálních sítí v MKP. Oddělení komunikace se věnuje správě hlavních profilů na sociálních sítích, zatímco vedlejší profily vykazují různé výsledky a aktivitu, zejména na Facebooku (stránky a skupiny). Bylo uvedeno, že je vyčleněn rozpočet pro sponzorované příspěvky, přičemž YouTube se ukazuje jako nejvýkonnější platforma s více než jedním miliónem shlédnutí. Knihovna se také zaměřuje na posilování aktivity na LinkedIn a snižování aktivity na platformě X. Rozhodla se nezakládat účty na TikTok a Threads, ale sleduje vývoj platformy Mastodon. Další část prezentace se věnovala výzvám a příležitostem. Důraz byl kladen na vytváření kvalitního a pravidelného obsahu pro YouTube a SoundCloud a na koncepci zpřístupňování online obsahu prostřednictvím nového streamovacího studia. Bylo zmíněno, že tonality zmínek o MKP jsou aktuálně sledovány spíše nahodile. Diskutovalo se také o významu osobních profilů zaměstnanců MKP a spolupráci s influencery. Instantní komunikační nástroje jsou považovány za důležitý kanál komunikace se čtenáři. Říský pokračoval popisem situace v Studijní a vědecké knihovně Plzeňského kraje (SVK PK). V PR oddělení není vytvořen úvazek přímo na správu sociálních sítí; tuto agendu má na starosti vedoucí PR, který spolupracuje

s externími dodavateli textů, což jsou například i vedoucí jednotlivých oddělení. Knihovna neposkytuje rozpočet pro sponzorované příspěvky, takže dosah je organický. Facebook je nejvýkonnější platformou, kde spravují dvě skupiny – Literární akce a Plzeňské zločiny. Knihovna dosáhla stavu, kdy velkou část akcí nemusí propagovat na sociálních sítích a zaměřuje se na kreativní obsah. Cílem do budoucna je posílit LinkedIn a Instagram a více pracovat s video a foto obsahem. Threads se ukazuje jako prakticky nefunkční. TikTok jako silně nebezpečná platforma byl zcela vynechán z úvah o zavedení.⁶ Byla prezentována fakta a čísla týkající se sociálních sítí.⁷ Doba strávená na sociálních sítích od covidu mírně klesá. Byly zmíněny negativní fenomény jako závislosti na sociálních platformách, FOMO a FOBO fenomény, fake obsah, dezinformace a toxické diskuze vyžadující řízení komentářů. I přes existenci regulací roste množství neoznačeného inzertního obsahu. Facebook je vnímán jako platforma pro starší a nepodporuje institucionální profily, zatímco na Instagramu se množí AI avataři, což snižuje autenticitu. Na závěr proběhla diskuze o názorech a zkušenostech s využíváním sociálních sítí v knihovnách, kde účastníci sdíleli své poznatky a diskutovali o budoucím směřování této oblasti.

Jan Černecký, tiskový mluvčí Knihovny Ústeckého kraje, nám představil, jak se osvědčilo zavedení techniky SCRUM,

6 Viz: <https://nukib.gov.cz/cs/infoservis/hrozby/1941-aplikace-tiktok-predstavuje-bezpecnostni-hrozbu/>

7 Více v prezentaci online na webu SDRUK v části interních sekcí.

využívané především pro vývoj software, do života krajské knihovny. SCRUM je agilní metodika efektivního řízení, zaměřená na plánování, prioritizaci, vyhodnocování a přizpůsobení (inspect and adapt). Základním principem je stanovení prioritních cílů, odpovědných osob, dílčích kroků a času potřebného k jejich splnění. Dlouhodobé úkoly jsou rozděleny na menší části, které se plní a vyhodnocují v krátkých časových cyklech, nazývaných sprinty. Mezi základní pojmy patří sprint (krátký časový úsek pro splnění prioritních úkolů), akceptační kritéria (popis stavu splněného úkolu), estimace (časová náročnost úkolu) a BAU (běžná agenda mimo sprint). SCRUM zahrnuje několik typů schůzek: Sprint Planning (plánování úkolů), Daily Scrum (průběžné hodnocení), Sprint Review (vyhodnocení úkolů) a Sprint Retrospective (hodnocení průběhu sprintu). Role ve SCRUMu zahrnují Scrum Mastera (plánování eventů a odstraňování překážek), Product Ownera (zadávání úkolů a jejich kontrola) a developery (plnění úkolů). Pro plánování a vyhodnocování úkolů se používá tabule (board), která obsahuje zásobník úkolů a je rozdělena do sekcí: čekající úkoly, úkoly s jasným zadáním, úkoly k dokončení a hotové úkoly. SCRUMový tým by měl být tvořen maximálně 10 členy, optimálně 6–7 členy. Tým by měl být multifunkční, samořídící a otevřený. SCRUM byl v Knihovně Ústeckého kraje zaváděn od června 2023 ve spolupráci s externím Scrum Masterem, financovaným z projektu NPO. Realizační tým tvořil střední a vyšší management knihovny,

přičemž Product Ownerem byla ředitelka knihovny. Tým byl však příliš velký a různorodý, což komplikovalo fungování. Od ledna 2024 byly realizační týmy rozděleny do tří skupin: provozní tým (provoz, údržba, IT, ekonomická a administrativní agenda), knihovnický tým (knihovní služby, regionální funkce, akvizice a katalogizace) a produkční tým (PR, marketing, dramaturgie a projekty). Každý tým má svého Product Ownera, ředitelka zůstává v roli CEO. Podle autora příspěvku SCRUM přinesl knihovně několik výhod, jako je eliminace fenoménu tzv. „nekonečných porad o ničem“, zkvalitnění vnitřní komunikace a zefektivnění plánování a vyhodnocování práce. Bude dobré tento pilotní projekt sledovat, zda se osvědčí v knihovně dlouhodobě.

„Žijme / Žijmy po naszymu“ aneb rok tradic a řemesel v Knihovně Třince nám představila pracovnice PR týmu Adéla Majerová. Seznámila nás s prací na komplexním projektu zabývajícím se tradicemi regionu. První akce se uskutečnila v roce 2022 pod názvem „PO NASZYMU JE FAJNIE“. Následující rok 2023 pokračoval s tématem „Fenomén Adam Wawrosz“, kde použili umělou inteligenci. Z posledního vystoupení vznikl dokument pro Českou televizi, který je dostupný online.⁸ V roce 2024 projekt pokračoval pod názvem „Žijme / Žijmy po naszymu“ a v roce 2025 je plánována pozornost na různé osobnosti. Hlavní myšlenka projektu spočívá v tom, že nářečí „po naszymu“ je stejně svébytné jako povahy lidí v tomto kraji.

8 Dostupné: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/11690334848-sousedse/424236100111002/>

Po naszymu tedy lidé nejen hovoří, ale také myslí a žijí. Je potřeba tento poklad opatrovat, protože nářečí spojuje mladé se starými, Poláky s Čechy, žáky ve škole a lidi na pracovišti. K projektu náleží také vlastní postavičky górolů Hanky a Janka, které vytvořil výtvarník Pavel Skorkovský. Hanka mluví česky a Janek po naszymu. Obě postavičky komunikují pomocí generativní umělé inteligence a jsou spojovacím prvkem na plakátech a bannerech v Knihovně Třinec. Projekt navázal spolupráci s Muzeem Těšínska a zahrnuje čtyři přednášky etnografky Lucie Kaminské, které probíhají v rámci jednoho roku: jaro, léto, podzim a zima. Každá přednáška je spojena s ukázkou činnosti, jako je pletení pomlázky na jaře, smažení vaječiny v létě, pečení brambor na podzim a vystoupení górolského lidového souboru v zimě. Mimo hlavní rámec projektu probíhají další akce, jako je uvedení knihy „Malý lexikon lidové kultury Těšínského Slezska“ prof. Daniela Kadlubce, křest detektivního románu „Trujkunt“ o zdejších kraji Petra Sagitaria atd. Projekt se neobešel bez výzev a problémů. Někteří Poláci a Češi se nemají rádi a Poláci mají velké výhrady k Muzeu Těšínska a naopak. Před začátkem projektu byla výhrada proti tomu, jak Janek vyslovuje „Muzeum Těšínska“. Z polské strany byly také výhrady, že kroj není górolský. Polská novinářka v polském tisku kritizovala projekt s poznámkou, že místo plánované vaječiny vznikl guláš. Autorka se na konci příspěvku zamýšlela, zda a jak na tyto kritiky reagovat či nereagovat.

Jako vždy na konec našeho setkání nám představí své marketingové a PR aktivity hostitelská knihovna, kterou tentokrát byla Krajská knihovna Vysočiny. S příspěvkem představujícím tuto čím dále v knihovnách potřebnější činnost vystoupily hned dvě kolegyně, Jana Fialová z pracoviště vztahů s veřejností, a Irena Brezovič, zástupkyně ředitelky. Kolegyně představily různé aspekty své činnosti v rámci PR a marketingu, zdůraznily význam efektivní komunikace a spolupráce a nastínily budoucí směry rozvoje knihovny. Popsaly nám různé informační kanály používané k šíření informací a propagaci svých aktivit. Mezi tyto kanály patří webové stránky knihovny, kraje a města, sociální sítě, infomaily, plakátovací služba, informace na obrazovkách uvnitř knihovny a informační panel na náměstí. Díky těmto kanálům může knihovna efektivně oslovit širokou veřejnost a informovat ji o svých událostech a novinkách. Spolupráce knihovny zahrnuje redakce regionálních tiskovin, regionální rádia, ČTK, Českou televizi a kabelovou Televizi HBin. Kromě mediálních partnerů knihovna rovněž spolupracuje s okresní nemocnicí. Právě tato spolupráce umožňuje knihovně rozšířit dosah svých PR aktivit a zapojit se do širšího komunitního dění. Jedním z důležitých nástrojů knihovny pro komunikaci je Knihovnický zpravodaj Vysočina⁹, což je online periodikum, které vychází čtyřikrát ročně. Zpravodaj obsahuje aktuální rubriky ze světa knihovnictví a literatury, přičemž klade důraz na regionální témata. Tento zpravodaj slouží jako platforma pro sdílení

9 Dostupný online: <https://kzv.kkvysociny.cz/>

informací mezi knihovníky a širší veřejností. V roce 2024 knihovna slavila 130. výročí svého založení. V rámci oslav se uskutečnilo několik významných akcí, včetně křtu pamětní knihy, komentovaných prohlídek, plesu a neformálního setkání knihovníků. Tyto akce jsou navrženy tak, aby připomněly historii knihovny a oslavily její přínos pro komunitu.

V předvánočním čase se konalo druhé setkání sekce SDRUK pro PR a marketing, tentokrát zázemí poskytla Středočeská knihovna v Kladně.

Patřilo mezi exkluzivní obsahy jen pro zúčastněné, přesto se zde podělíme o hlavní body z jednání.

První den jednání jsme věnovali odborným přednáškám z praxe v zavádění a provozování intranetových řešení. Lenka Hanzlíková z Městské knihovny v Praze, společně s Danielem Bechným ze Studijní a vědecké knihovny Plzeňského kraje, Romanem Hájkem ze Středočeské vědecké knihovny v Kladně a Barborou Hrdinovou z Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy, prezentovali postupně toto úvodní téma na ostrých ukázkách podoby, struktury, obsahu a vybraných problémů provozování placených nebo neplacených nástrojů.

Následující přednáška Lucie Baštové, vedoucí Oddělení vnějších vztahů a marketingu služeb ze Studijní a vědecké knihovny v Hradci Králové, o redesignu knihovny a souvisejících

problémech nám dala plno podnětů nejen ve způsobu, jak řešit redesign vaší stávající značky, ale i v tom, na co si dát pozor při zadávání takové zakázky externím dodavatelům.

V další části programu Lenka Hanzlíková představila projekt „Knihovny.digital“, zaměřený na digitální služby státu a jejich prezentaci a představení široké veřejnosti v knihovnách.¹⁰

Téma ožehavé interní komunikace v knihovnách bylo prezentováno Martinou Košanovou z Národní knihovny České republiky a Danielem Bechným ze Studijní a vědecké knihovny Plzeňského kraje. Zatímco Martina Košanová představila úvodní a prvotní analýzu situace v NK ČR, Bechný se zaměřil na praktické využití kodexu, tzv. desatera, který byl vypracován na předešlých sezeních této sekce SDRUK a nyní je využíván v prostředí SVK PK. Poukázal na to, že je vždy potřeba na takový kodex navázat další procesy a řešení, a to včetně využití intranetu.

Druhý den jednání byl jako vždy věnován hostitelské instituci. Roman Hájek, ředitel Středočeské knihovny, prezentoval redesign Středočeské vědecké knihovny v Kladně na Středočeskou knihovnu v Kladně. Dagmar Brandlová, vedoucí Oddělení edukace a komunikace, následně představila PR oddělení knihovny, včetně jeho bohaté činnosti. Při tomto výčtu jsme tak na závěr jednání poněkud vybočili ze striktního zaměření na PR a marketing. Závěrečný bod se tak nesl

10 Viz: <https://konceptce.knihovna.cz/knihovny-digital/>

ve volném duchu debaty o demokratické linii programů v knihovnách, výběru hostů a společenské odpovědnosti knihoven. Účastníci se shodli, že knihovny by měly cíleným výběrem nejen informačních zdrojů, ale i hostů svých kulturních a vzdělávacích akcí vytvářet prostor pro rozpoznání hodnoty informace. Zvláštní pozornost byla věnována problematice výběru hostů z hlediska jejich názorového či politického pozadí, které není vždy jednoduché rozklíčovat. Zároveň byla diskutována otázka, kde leží hranice mezi pluralitou názorů a společenskou odpovědností knihovny. Debata tak otevřela problematiku nutnosti jasných kritérií pro výběr hostů, která by respektovala pluralitu demokratického diskurzu, ale zároveň chránila hodnoty, na nichž stojí moderní občanská společnost.

SEKCE PRO REGIONÁLNÍ FUNKCE

Předsedkyně: PhDr. Dana Petrýdesová

V roce 2024 probíhala činnost sekce standardně v úzké spolupráci se všemi krajskými metodickými a metodiky a pracovníky Knihovnického institutu při Národní knihovně ČR.

16.–17. 4. 2024 proběhlo **výjezdní setkání** skupiny **ve Vědecké knihovně v Olomouci**. V úvodu dostala prostor olomoucká krajská metodická, která představila systém regionálních funkcí v Olomouckém kraji. Vedla se diskuze nad podobou navrhovaných stáží pro krajské metodiky – byla stanovena

finální podoba, interval, počet účastníků apod. První stáž byla naplánována na podzim a proběhla v Liberci (viz dále). Dalšími body jednání byla např. tato témata: smlouvy mezi pověřenou a obsluhovanou knihovnou, model financování RF v jednotlivých krajích, statistiky (Benchmarking, výkaz o knihovně atd.), spolupráce s Národním pedagogickým institutem, e-learningový kurz krajské knihovny ve Zlíně, digitální gramotnost ad. Velký ohlas vzbudil blok Příklady dobré praxe, ve kterém byly prezentovány zajímavé aktivity ve vztahu k RF ve vybraných krajích. Dvoudenní osobní setkání bylo velmi kladně hodnoceno. Účastníci a účastnice ocenili zejména možnost diskuze a síťování. Bylo odsouhlaseno, že pravidelné výjezdní setkání bude realizováno každoročně (dříve 1x za 2 roky). V roce 2025 proběhne v Českých Budějovicích.

26. 11. 2024 se členové a členky skupiny sešli **online** prostřednictvím platformy ZOOM. Byla zahájena příprava celostátní konference Regionální funkce knihoven, která proběhne 6.–7. 11. 2025 tradičně v Pardubicích. Důležitým bodem jednání bylo vyhodnocení stáže a zároveň plán stáže pro rok 2025 (přislíbeno Krajskou knihovnou ve Zlíně). V další části jednání byly diskutovány body z předchozího jarního jednání a další problematika (změny ve statistice, dotazníkové šetření k financování RF, aktuality z krajských knihoven, celostátní kampaně, digitální kompetence ad.).

V říjnu 2024 proběhla v Krajské vědecké knihovně v Liberci **pilotní stáž**, které se zúčastnily krajské metodiky ze

4 krajů (Karlovy Vary, Plzeň, Pardubice, Brno). Cílem bylo nabídnout možnost vzdělávání zejména novým metodikům a metodičkám. Stáž byla koncipovaná jako dvoudenní. V průběhu prvního dne se účastnice seznámily se systémem regionálních funkcí v Libereckém kraji. Stáže se zúčastnila též zástupkyně Knihovnického institutu, která otevřela další obecnější témata – např. standardy VKIS a jejich hodnocení nebo vedení metodických návštěv. Velký prostor byl věnován diskuzi. Druhý den se účastnice společně vypravily na ukázkové metodické návštěvy do knihoven na Liberecku. Celkově byla stáž hodnocena velmi pozitivně.

SEKCE PRO SLUŽBY

Předseda: Mgr. Ivo Kareš

V roce 2024 se Sekce pro služby SDRUK nadále věnovala úkolům vyplývajícím z jednání Ústřední knihovnické rady (ÚKR), zejména úpravě sledovaných statistických údajů o knihovnách. Současně jsme se vrátili k problematice meziknihovnických výpůjčních služeb, konkrétně k využívání služby Získej, a zaměřili se na její další rozvoj a integraci do knihovnických systémů.

V listopadu 2024 proběhlo pracovní jednání Sekce pro služby, na kterém byla projednána následující témata:

Změny statistického výkazu KULT pro rok 2025

- Byly představeny změny v metodice sběru dat, nový způsob sběru dat, exportu a importu dat.
- Otevření přímého elektronického sběru statistických dat všem veřejným knihovnám v NIPOS.

Předávání dat z automatizovaných knihovnických systémů (AKS) do databáze NIPOS

- Byly diskutovány otázky související s programováním a implementací modulů pro efektivní propojení AKS s databází NIPOS.
- Definování rozsahu polí, metodiky vyplňování dat a možnosti exportu z AKS.
- 2025 – návrh a testování API pro přenos dat mezi AKS a NIPOS, což usnadní automatizaci tohoto procesu.

Novinky ve službě Získej

- Službu Získej aktuálně využívá 50 knihoven ze 100 přihlášených.
- Probíhá testování API, které umožní integraci služby Získej do jednotlivých automatizovaných knihovnických systémů.

- Přehled knihoven zapojených do testování propojení Získej přímo v AKS:
 - **ARL**: Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích.
 - **Portaro**: Krajská knihovna Františka Bartoše ve Zlíně.
 - **Aleph**: Knihovna Akademie věd ČR.
 - **Tritius**: Knihovna Ústeckého kraje.
 - **KOHA**: Městská knihovna Česká Třebová.
- Výhledově se počítá s plným nahrazením VPK (Virtuální polytechnická knihovna), včetně reprografických služeb, meziknihovních výpůjčních služeb (MVS) a elektronického dodávání dokumentů (EDD).

V roce 2025 se Sekce pro služby zaměří na další rozvoj knihovních statistik a meziknihovních výpůjčních služeb. Hlavními oblastmi zájmu budou:

- **Optimalizace sběru a vyhodnocování statistických údajů o knihovnách** s cílem zvýšit kvalitu vykazovaných dat a usnadnit jejich využití pro strategické rozhodování.
- **Další integrace služby Získej** do AKS a rozšíření jejího využívání mezi knihovnami.
- **Problematika „problémových čtenářů“** a možnosti řešení v kontextu platné legislativy. Bude probíhat diskuse o právech a povinnostech knihoven vůči čtenářům s problematickým chováním a hledání optimálních přístupů k řešení této otázky.

**SDRUŽENÍ
KNIHOVEN ČR**

SDRUŽENÍ KNIHOVEN ČESKÉ REPUBLIKY V ROCE 2024: ROČENKA

Redaktorka Veronika Chruščová
Jazyková korektura Jaroslava Bednářová
Grafická úprava Tomáš Rychlý

Vydavatel Sdružení knihoven ČR
Vyšlo v Praze v roce 2025
ISBN 978-80-53016-08-7